

SUMARI

1. [EDITORIAL](#)
2. [NOTÍCIES](#) : Seminaris, Web, Difusió...
3. [PROPERES CITES](#): VII Fòrum Interxarxes-Diputació de Barcelona. “Com orientem el treball en xarxa amb les mares i els pares”
4. [MATERIALS](#): “La desorientación de los padres”. “De què parlem quan parlem d'escola inclusiva?”

EDITORIAL

Fa un parell d'anys, quan celebràvem 10 anys d'Interxarxes amb la percepció de que l'esforç esmerçat estava mostrant resultats positius per als professionals i per a les famílies usuàries dels serveis, vam veure la necessitat d'avaluar d'una forma rigorosa el camí recorregut i el moment actual del programa.

Va crear-se aleshores un Grup de Recerca amb professionals del programa i investigadors externs que, després d'aquests anys, pot ara donar compte dels resultats de la investigació realitzada. El resultat d'aquest estudi ha estat l'*"Informe d'avaluació dels costos i beneficis del model interxarxes. Estudi valoratiu de l'experiència del programa interxarxes (2000 -- 2010)* , i està destinat a aportar elements de reflexió que de ben segur serviran per afiançar Interxarxes, tot afegint-se a l'avaluació periòdica que es realitza des dels serveis que participen a Interxarxes.

Estem satisfets de la feina feta, però volem mantenir viva la revisió permanent que ens ajuda a millorar. Per això, una i altra avaluació han donat lloc a un seguit de propostes, algunes relacionades amb el funcionament dels *Equips de cas* i d'altres amb l'activació d'actuacions preventives, que hem començat a implementar i que permetran donar nous passos endavant en eficiència i en participació.

D'altra banda, en els darrers temps hem pogut constatar, potser més que en èpoques anteriors, que els pares i mares d'avui es troben desconcertats davant la seva tasca educativa. Més que mai, manifesten els seus dubtes davant les exigències de vegades capritxoses o excessives dels seus fills, alhora que se senten pressionats per uns ideals de bona parentalitat que la societat els reclama.

La seva resposta és ben sovint incerta, desvalguda i plena de culpes, de manera que en moltes ocasions el que havia començat com un entrebanc o una petita dificultat, acaba convertint-se en un embolic difícil de desfer.

Paradoxalment, aquesta situació conviu amb el fet que més que mai les llibreries són plenes de llibres que parlen del que més convé a les criatures per al seu desenvolupament, i també sobre allò que hi pot aportar la família, en tant que context bàsic d'aquest desenvolupament. També els mitjans de comunicació difonen tota mena de recomanacions sobre com cal actuar amb les criatures o sobre quins són els hàbits més adients i beneficiosos.

Però malauradament aquestes informacions no eviten el desconcert o la inseguretad, sinó que actuen més aviat com un allau que acaba resultant aclaparador, quan resulta difícil per als progenitors rescatar entre tants missatges alguna cosa que tingui a veure amb el seu malestar o la seva incertesa.

Com orientar, doncs, el treball amb mares i pares, tant des de l'escola com des dels serveis d'atenció social i/o de salut? Com acompanyar-los sense eliminar la seva participació i la seva co-responsabilitat? Com considerar el doble vessant de progenitors i alhora subjectes amb desitjos i dificultats pròpies, més enllà de la seva parentalitat?

Sabem del cert que pot resultar més útil centrar els esforços en fer emergir tot allò que la família ja és capaç de fer, en acompanyar els seus passos indecisos, però incipientment funcionals per al desenvolupament de les criatures, o en afavorir canvis quan comencen a produir-se a les relacions familiars. I hem pogut constatar també que en aquesta tasca caldrà seguir combinant les actuacions de prevenció comunitària amb altres accions singulars en relació a cada família.

Avui tenim ja una llarga experiència de treball amb mares i pares. Es un bon moment per valorar aquest recorregut, extreure'n conclusions i conèixer noves experiències que ens ajudin a orientar-nos com a professionals. En aquesta direcció orientarem el proper VII Fòrum d'Interxarxes , que ens proposem celebrar el 26 d'octubre de 2012, en el qual amb el títol "Com orientar el treball en xarxa amb mares i pares?" ens interrogarem sobre tots aquests aspectes, destinant a aquest tema el lloc central d'aquesta edició del Fòrum.

Alhora, i amb la voluntat de revisió permanent del programa, obrirem el Fòrum compartint els resultats de la recerca d'Interxarxes esmentada, tot convidant als participants, més enllà dels mateixos professionals d'Interxarxes a la reflexió conjunta.

Ramon Almirall
Coordinador del programa Interxarxes

NOTÍCIES

Plenària 25 de novembre 2011

Seminari d'anàlisi de casos. "Demandes múltiples de la família. Orientació comuna de la xarxa".

En aquesta ocasió vam tenir la oportunitat de treballar aquest tema "Demandes múltiples de les famílies", al voltant d'un cas en el que juntament amb els serveis del districte d'Horta-Guinardo, van participar també alguns serveis del districte de Nou Barris. El cas va estar presentat per: **Neus Sitjà**, (Educadora Social de SSB Horta), **Rosa Godinez i Dolors Arasanz** (Psicòlogues del CSMIJ Nou Barris), i **Josep Puig** (Psicopedagog de EAP Nou Barris). Un dels interrogants que aquet cas ens feia plantejar-nos consistia en diferenciar entre les constants demandes que feia la mare vers tots el professionals i la demanda de cadascú d'ells membres d'aquesta família. La taula va estar coordinada per **Teresa Abril** (Psicopedagoga de EAP Horta-Guinardó) i vam comptar amb **Enric Berenguer**, psicòleg clínic i psicoanalista, que va treballar al voltant de la pregunta: "quina mena d' Altre representa la xarxa?". Aquesta pregunta resulta fonamental per veure que l' Altre de cadascú dels membres d'aquesta família, és un Altre molt fragmentat i destructiu i que la veritable demanda que s'ha de escoltar es "com em protegeixes?". Per la noia, per exemple, el significant "mare" representa una exigència molt forta i la demanda a escoltar seria -protegeix-me del significat destructiu de ser mare-. Respecte del fill, ell no pot aprendre fins que pugui construir quelcom que li serveixi per posar una distància respecte de la bogeria que representa la mare.

Van poder concloure que del que es tracta és de que les demandes de la família no obturin la demanda que cadascú dels membres ens fa als professionals. En aquet cas la xarxa serveix per construir un Altre que sigui menys destructiu i que pugui escoltar i respondre d' una manera particularitzada.

Seminari d'actualització de Serveis. Projecte "Nous veïns i veïnes"

Aquesta sessió va estar coordinada per **Amparo Sardà** (treballadora social del CSS Carmel) i la presentació va córrer a càrrec de **Yolanda Martín**, responsable del programa.

Nascut a l'any 2002, com a resposta a la creixent diversitat social i cultural del territori, serveix d'impuls al Pla de Ciutadania, Convivència i Immigració del districte d'Horta-Guinardó.

Nous Veïns i veïnes, té com a objectiu central la promoció de la cohesió social i la convivència en la diversitat. El programa vol esdevenir un espai de trobada on implicar veïns, entitats i professionals.

Entorn als dos eixos principals, l'acollida i l'acomodació, el Programa Nous veïns i veïnes, ofereix un catàleg de serveis format per un punt d'informació, assessorament jurídic, formació i orientació, recerca i el web.

El projectes més actuals són: HG Barribook , Tallers benvinguda a joves , Troba't , Treball amb altres serveis i/o entitats.

Pel que fa a la dimensió participativa destaquem la Xarxa Antirumors, PEC, Carmel Amunt, Consells de barri, Taules de zona, Etc.

Plenària 27 de gener 2012

Seminari d'anàlisi de casos: “L' escola i el repte d' acollir la diversitat i la singularitat”.

La sessió va comptar amb la participació de **Fina Borràs**, (CSMIJ Horta), **Assumpta Pérez** (CSS Carmel), **Josep Ma. Soler** i **Bet Rosàs** (Escola Vil·la Joana). Coordinada pel **José Ramon Ubieta** (Psicòleg de CSS Carmel- Vall d'Hebron), vam comptar amb la participació d'en **Segundo Moyano**, doctor en Pedagogia i professor del Grau en Educació Social de la UOC.

El cas presentat ens va permetre debatre sobre la posició dels professionals davant la singularitat d'un nen/alumne, les exigències de flexibilitat i docilitat del mateix dispositiu educatiu, les condicions del treball amb els pares i finalment, però no menys important, la manera en què el centre acull les invencions del mateix alumne, en aquest cas un noi fràgil. Parlar d'escola inclusiva és parlar de la conjunció de dos elements claus: les necessitats –sempre particulars- de l'alumne i les condicions i recursos del centre que se li proposa. La inclusió és sempre cosa de dos: cada alumne, en tant subjecte, deu sempre consentir a incloure's en un lloc educatiu. Aquest nen ens ha ensenyat com ell mateix s'ha inclòs en el nou centre després d'un període inicial ambivalent.

D'altra banda, la inclusió té també una dimensió soci-institucional ja que l'administració ha de posar les condicions que facin possible aquest consentiment del subjecte sense quedar atrapada en un ideal de normalitat, fals i segregador.

Pel que es refereix al treball amb els pares s'evidencià un canvi en la seva posició des d'una simbiotització a una posició de col·laboració i reconeixement de les dificultats. El primer factor és prendre als pares com a subjectes actius, no culpables sinó responsables (poden respondre). Aquesta estratègia, al costat de la distribució de funcions a la pròpia xarxa (no tots saben tot ni parlen de tot amb ells) permet limitar els efectes de suspicàcia i reticència fàcilment emergents ja que la lògica de segregació (l'altre em vol perjudicar i expulsar) sol estar molt present en la pròpia història dels progenitors. Les estratègies professionals que més han contribuït als avanços del nen han estat les orientades a promoure les seves invencions, en forma d'aprenentatges motivats donant-los un lloc en la institució, al mateix temps que els educadors s'afegien, de manera “dòcil”, a ells per introduir regulacions o ampliar la perspectiva.

Finalment, podem dir que el treball en xarxa ha estat decisiu en el cas per acompanyar els canvis que s'han produït i fer-los productius. Canvis de diagnòstic i medicació, canvis de centre educatiu, canvis en la posició dels pares i en la seva relació als serveis distribuint així les transferències i evitant l'ús de la xarxa com una figura invasiva omnipresent en la vida familiar. El cas permet veure com la xarxa ha de superar tant la versió de la fragmentació multidisciplinària com la de la xarxa parany que controla de manera absoluta tots els moviments i per tant provoca efectes de rebot davant la vigilància intrusiva.

Seminari d'actualització de Serveis. La Unitat de Suport a l' Educació Especial (USEE) de l' escola Guinardó.

Vam conèixer la USEE de l'escola Guinardó, creada fa dos cursos per atendre alumnes de Secundària. En **Miquel Agulló** (psicopedagog de l'EAP Horta-Guinardó) ens va explicar el disseny i funcionament de la USEE que està orientada cap als alumnes amb trastorn de comportament i compta amb dues psicopedagogues i una educadora, que treballen de forma coordinada amb tots els professionals de l'escola, l'EAP, les famílies i els terapeutes que atenen aquests alumnes. Els professionals de l'escola: **Diana Vilaseca** (directora de l'escola), **Mònica Salvadó** i **Maria Salarich** (psicopedagogues USEE) van explicar com s'organitzen per apropar l'escola a les necessitats dels alumnes i afavorir la integració de tots ells, aconseguint incidir en el desenvolupament personal, les competències bàsiques, la socialització i l'autonomia.

La tasca dels professionals de la USEE requereix la coordinació amb els mestres de l'aula per adaptar activitats, materials i avaluacions quan els alumnes s'incorporen a l'aula amb o sense suport de la USEE i l'elaboració conjunta de normes, límits, pautes i compromisos. En l'aula USEE es treballa per mitjà de tallers on s'intenta que les matèries curriculars s'abordin d'una forma pràctica, per exemple, l'elaboració del menú escolar a informàtica. Aquests alumnes, també realitzen diferents activitats pràctiques dins l'escola com ajudant de cuina, de manteniment, tasques administratives... La presentació, moderada per **Assumpta Aranda**, (psicòloga del CEE Mare de Déu de Montserrat), va posar de relleu l'esforç dels professionals per aconseguir atendre la diversitat dins el marc de l'escola ordinària.

Seminari Interxarxes - Circuit contra els Maltractaments Infants: La base per a la prevenció a la infància: acompanyar i tenir cura de la família

El 23 de maig es va celebrar a la Sala d'Actes del Centre Cívic de la Taxonera, el seminari organitzat conjuntament pel programa Interxarxes i la Comissió de Prevenció del Circuit contra els Maltractaments Infantil, amb el títol **La base per a la prevenció a la infància: acompanyar i tenir cura de la família**, a càrrec de **Carmen Amorós** Azpilicueta, psicòloga clínica, supervisora, consultora i docent de serveis socio-sanitaris de primera infància. El Seminari es va organitzar en dues parts, la primera, més teòrica, va ser presentada per **Ramon Almirall** (Coordinador del programa Interxarxes) i en la 2na, **Montserrat Juanpere** (psicopedagoga de l' EAlA Horta-Guinardó) va conduir el diàleg entre la ponent i els participants.

El plantejament del seminari va girar al voltant de les idees clau que volíem compartir amb la ponent en relació a l'acompanyament a les famílies (que convé a les famílies per afavorir un desenvolupament positiu) i les actuacions de prevenció que realitzem o hauríem de realitzar els professionals (com apropar-nos).

Carmen Amorós ens va proposar començar per conceptualitzar aquells aspectes que considera essencials per construir la base de treball en relació a la família i la prevenció: la correlació Grup familiar – grup professional

Des de la família cal tenir en compte les necessitats dels infants, en la família i l'entorn. Des de la Prevenció cal que ens plantejem com ajudar la família, com protegir la infància i quina és la funció dels professionals. Pel que fa a les necessitats dels infants, la seva primera necessitat és tenir una família. L'infant necessita algú que l'estimi.

Una altra necessitat bàsica és la de poder tenir estabilitat i continuïtat en les relacions vinculars.

Per tant, per ajudar a un nen cal ajudar als pares i cal poder establir mesures de protecció a la família i això està relacionat amb la prevenció.

Entendre la prevenció com allò que “empodera”, que permet treure allò que un ja té.

En aquest sentit el paper dels professionals passaria per crear vincles d'acompanyament, o sigui donar espai mental a la família. Suposa observar-pensar- reflexionar per intentar entendre a l'altre, empatitzar amb l'altre. Posar-se en el lloc de l'altre sense confondre-s'hi. Sentir amb l'altre. Entendre els sentiments-emocions- ansietats de l'altre per respondre a les seves necessitats.

Cal entendre i atendre l'ambient on es desenvolupa el nen. Que pugui aflorar el diàleg entre pares- fills. Això afavoreix la contenció, la comprensió... i ens porta a empatitzar amb el fill.

Per concloure i com a síntesi, dues idees:

- El millor professional seria el que ajuda a que la família pugui funcionar de la forma més autònoma possible.
- La prevenció caldria que s'instaurés en la societat com quelcom inherent. Sense haver-hi de pensar.

La valoració que es va efectuar del seminari va ser altament positiva, tant pel contingut teòric com per les aportacions i aplicacions per al nostre treball quotidià.

PROPERES CITES

VII Fòrum Interxarxes- Diputació de Barcelona. “Com orientem el treball en xarxa amb les mares i els pares”. Barcelona 26 d'octubre de 2012. Espai Francesca Bonnemaison. 9,00 – 14h.

Plenària Interxarxes. Divendres 22 de febrer de 2013. “**Interxarxes 2.0, la nova versió del programa Interxarxes**”. Seminari d' anàlisis de casos. Presentació de serveis. Circuit contra els Maltractaments Infants

MATERIALS

Ramírez, L. (2011) *La desorientación de los padres*
http://www.interxarxes.net/pdfs/2011/desorientacion_padres.pdf

Almirall, R. (2011) De què parlem quan parlem d'escola inclusiva?. *L'interrogant*, 11, (pp.27-29) .

http://www.revistainterrogant.org/?page_id=1153

Redacció Infox@rxes 21: Teresa Abril, Ramon Almirall, Assumpta Aranda, Amparo Sardà, Lúdia Ramírez, Helena Santacana, José R. Ubieta,